

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

16 februarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători :

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun

judecând în ședință, fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de avocatul Veaceslav Lupacescu în numele inculpatului Cernopolc Valeriu, de inculpații Murgun Oleg și Nastas Mihail, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 iulie 2015, în cauza penală în privința lui:

Cernopolc Valeriu Ion, născut la 21.07.1970, originar și domiciliat în or. Soroca, str. Mărțișorului, 11;

Nastas Mihail Serghei, născut la 25.10.1967, originar și domiciliat în localitatea Hristici, Soroca;

Murgun Oleg Semion, născut la 19.11.1975, originar și domiciliat în or. Soroca, str. M. Costin, 2/14,

Date referitor la termenii de examinare a cauzei:

- *Instanța de fond – 29.08.2012-19.03.2013;*
- *Instanța de apel – 15.07.2013-15.07.2015;*
- *Instanța de recurs – 23.10.2015-16.02.2016;*

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca din 19 martie 2013 a fost încetat procesul penal în privința lui Cernopolc Valeriu, Murgun Oleg și Nastas Mihail învinuiți în baza art. 27,190 alin. (5) și art.361 alin. (2) lit.b) Cod penal pe motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmării penale și tragerea la răspundere penală;

Cernopolc Valeriu a fost declarat vinovat și condamnat în baza art. 310 alin.(1) Cod penal la amendă în mărime de 500 unități convenționale – 10 000.00 (zece mii) lei.

2. Pentru a se pronunța cu sentința, instanța de fond a reținut că

Cernopolc Valeriu, Murgun Oleg Simion și Nastas Mihail Serghei au fost învinuiți în aceea, că acționnd printr-o înțelegere prealabilă și împreună, urmărind scopul însușirii ilegale prin înșelăciune a mijloacelor bănești în proporții deosebit de mari de la Tanas Valentina, în perioada 21.07.2008-12.03.2009, intenționat au falsificat din numele lui Tanas Mihail, decedat la 21.07.2008, o recipisă de împrumut datată cu 31.05.2008 prin care se atestă faptul luării de către acesta în împrumut de la Cernopolc Valeriu a mijloace lor bănești în sumă de 24 000 dolari SUA cu obligația restituirii lor în decurs de un an, în conținutul cărei, întru realizarea scopului urmărit, au contrafăcut semnătura lui Tanas Mihail, Murgun Oleg și Nastas Mihail certificnd prin semnătura proprie, că Cernopolc Valeriu i-a transmis banii nominalizați în sumă de 24 000 dolari SUA (echivalentul a 330038,4 lei MD) lui Tanas Mihail, recipisă, pe care Cernopolc Valeriu în scopul recuperării pretinsei datorii, i-a prezentat-o soției defunctului Tanas Valentina, însă primindu-i refuzul, a anexat-o la cererea de chemare în judecată, cu care a sesizat instanța la 12.03.2009 în vederea încasării pretinsei datorii.

Continundu-și acțiunile infracționale în vederea însușirii ilegale prin înșelăciune a mijloacelor bănești de la Tanas Valentina, după întocmirea recipisei de împrumut datată cu 31.05.2008 din numele lui Tanas Mihail, decedat la data de 21.07.2008, ce constituie un document oficial care acordă dreptul încasării mijloacelor bănești, Cernopolc Valeriu prin semnătura depusă personal în conținutul ei, a confirmat pretinsa transmitere a mijloacelor bănești în sumă de 24 000 dolari SUA către Tanas Mihail, iar Murgun Oleg și Nastas Mihail au depus semnăturile personale în recipisă respectivă, prin care au confirmat că tranzacția a avut loc. Ulterior, după confecționarea documentului oficial fals, în urma înțelegerii prealabile cu Nastas Mihail și Murgun Oleg, Cernopolc Valeriu l-a folosit în instanța de judecată, solicitnd ca în baza lui să fie încasată de la Tanas Valentina în beneficiul său suma de 24 000 dolari SUA. Totodată, potrivit raportului de expertiză grafoscopică repetată în comisie nr. 2457 din 11.11.2011 efectuată de Centrul Național de Expertize Judiciare (CNEJ) de pe lngă Ministerul Justiției al RM, semnătura la poziția: „, деньги сдал” din recipisă ce datează cu 31.05.2008 a fost executată de Cernopolc Valeriu, semnătura la poziția ”деньги принял” din aceeași recipisă nu a fost executată de către Tanas Mihail, însă de o altă persoană prin imitație liberă, iar semnăturile la poziția ” свидетели ” au fost executate de Murgun Oleg și respectiv Nastas Mihail.

De către OUP respectivele acțiuni a inculpaților Cernopolc Valeriu, Murgun Oleg și Nastas Mihail au fost încadrate la art. art. 27,190 alin. (5) Cod penal cu calificativele: *”tentativă de escrocherie, adică tentativa dobndirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, săvrșită de mai multe persoane cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, acțiuni care din motive independente de voința făptuitorului nu și-au produs efectul”* și la art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal cu calificativele: *” confecționarea, folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi, săvrșite de mai multe persoane”*.

De rînd cu încetarea procesului penal pe faptele expuse mai sus, instanța prin aceeași sentință a dispus condamnarea lui Cernopolc Valeriu pe marginea învinuirii lui formulată în aceea, că la data de 12.03.2009, urmărind scopul obținerii de la Tanas Valentina a

mijloacelor bănești în sumă de 24 000 dolari SUA, după falsificarea împreună cu Murgun Oleg și Nastas Mihail a recipisei de împrumut din numele lui Tanas Mihail, decedat la 21.07.2008, a prezentat-o în procesul civil, solicitând de la succesorul Tanas Valentina restituirea sumei de 24 000 dolari SUA, astfel falsificând probele în procesul civil, respectivele acțiuni fiind încadrate la art. 310 alin. (1) Cod penal cu calificativele *„falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces”*.

2.1 În motivarea sentinței de încetare a procesului penal în privința inculpaților pe art. art. 27, 190 alin. (5) și 361 alin. (2) lit. b) Cod penal instanța a reținut lipsa temeiului legal de reluare a urmăririi penale în privința acestora după încetarea ei considerând că, ordonanțele procurorului ierarhic superior din 06.01.2012 și 23.01.2012 de abrogare a ordonanțelor de scoatere a inculpaților de sub urmărirea penală din 03.11.2011 și 04.11.2011 pe motiv că termenul aflării acestuia în calitate de bănuț, conform prevederilor art. 63 alin.(2) Cod de procedură penală a expirat, contravin prevederilor art.6 pct.44. art.22 alin.(2), 287 alin.(4) Cod de procedură penală, art.4 Protocolul 7 al CEDO și art.7 alin.(2) Cod penal, conform cărora hotărîrea organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală sau de încetare a urmăririi penale, precum și hotărîrea judecătorească devenită definitivă, împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub o nouă învinuire mai gravă pentru aceeași persoană, pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor cînd fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărîrea pronunțată și nimeni nu poate fi supus urmăririi penale și pedepsei penale de mai multe ori pentru una și aceeași faptă.

Instanța a reținut că, din ordonanțele procurorului Procuratura r-nului Soroca, Serghei Cebotari, din 06.01.2012 și 23.01.2012 rezultă că, temei pentru redeschiderea procesului penal în privința inculpaților a servit raportul de expertiză grafologică în comisie nr.2457 din 11.11.2011 potrivit căruia s-a concluzionat cu certitudine că: *„semnătura din numele lui Tanas Mihail din recipisa din 31.05.2008 nu este efectuată de către Tanas Mihail, dar de către o altă persoană prin imitație liberă, iar semnăturile din numele lui Cernopolc Valeriu, Nastas Mihail și Murgim Oleg sunt efectuate de către ultimii...”*. În astfel de circumstanțe pentru a trage la răspunderea penală persoanele vinovate a fost reluată urmărirea penală în privința lui Cernopolc Valeriu, Nastas Mihail și Murgim Oleg deoarece, în cumul cu alte probe, au apărut circumstanțe recent descoperite care a afectat hotărîrea primită de procurorul în procuratura r-nului Soroca Igor Pasat.

Instanța de fond a constatat că concluziile raportului de expertiză nr.1811 din 28.07.2009 potrivit căreia *„semnătura din numele Tanas Mihail, de la rubrica „Деньги принял”, din recipisa „Долговая расписка” nu a fost executată de către Tanas Mihail, dar a fost executată de către altă persoană prin imitație liberă...”* este identică cu concluzia raportului de expertiză nr.2457 din 11.11.2011.

Astfel, instanța a conchis că:

- „semnătura din numele Tanas Mihail, de la rubrica „Деньги принял recipisa „Долговая расписка” nu a fost executată de către Tanas Mihail, dar a fost executată către

o altă persoană prin imitație liberă, era cunoscut de către organul de urmărire penală la de 05.10.2010, fiind confirmat în conținutul ordonanței de începere a urmăririi penale. Acest a fost invocat și în plîngerea părții vătămate Tanas Valentina, către Procurorul interimar al r-Soroca din 18.01.2010;

- concluziile conținute în ordonanțele din 06.01.2012 și 23.01.2012 de reluare a urmăririi penale și punere sub învinuire a inculpaților nu au fost motivate în coraport cu prevederile pct.7 și 8 a Hotărîrii Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală, nr. 26 din 23.11.2010, conform cărora, pentru ca organul de urmărire penală să poată relua urmărirea penală, legislatorul, la alin. (4) art. 287 Cod de procedură penală, a stipulat că această acțiune se admite numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente de natură să afecteze hotărîrea pronunțată. Acestea sînt unicele circumstanțe, în care intervine derogarea de la principiul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, consacrat de art. 4 din Protocolul nr. 7 CEDO și art. 22 Cod de procedură penală, care la alin. (2) prevede derogările admisibile. Numai o astfel de interpretare a dreptului de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă este în concordanță cu art.21 din Constituție, care stipulează obligația statului de a asigura toate garanțiile necesare apărării persoanei în cadrul procesului judiciar, și alin.(1) art. 16 din Constituție privind îndatorirea primordială a statului de a respecta și ocroti persoana".

Avînd în vedere jurisprudența în materie a Curții Europene pentru Drepturile Omului, instanța a menționat hotărîrea CtEDO din 04.08.2005 în cazul Stoianova și Nedelcu vs. România, în care s-a constatat că: ”..... dacă redeschiderea urmăririi penale a fost ordonată pe motivul că ancheta inițială nu a fost completă, în acest caz, asemenea lipsuri din partea autorităților nu pot fi imputate reclamanților și nu ar trebui în concluzie să-i plaseze pe aceștia într-o situație defavorabilă". Totodată, în hotărîrea CtEDO în cauza Ștefan vs. România din 06.04.2010 este clar specificat că, procurorul are obligația de a reflecta pretensele erori înainte de pronunțarea unei hotărîri definitive, iar statul este cel care trebuie să-și asume erorile comise de procuror și aceste erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate în procedura în cauză.

2.2 Referitor la capătul de acuzare a inculpatului Cernopolc Valeriu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal cu indicii de calificare: ” *falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces*”, instanța de judecată a considerat că vina inculpatului a fost dovedită pe deplin prin declarațiile părții vătămate Tanas Valentina și următoarele acte:

- copia cererii din 24.09.2009 înaintată Judecătorului Judecătoriei Soroca, Dumitru Pușca, prin care Cernopolc Valeriu solicită încetarea procesului civil pornit în baza cererii sale pentru încasarea acțiunii civile de la Tanas Valentina;

- încheierea judecătoriei Soroca din 29.09.2009 pe dosarul nr.2-635/09 - prin care a fost admisă cererea lui Cernopolc Valeriu de renunțare la acțiunea civilă înaintată împotriva cet.TanaH Valentina și încetarea procesului civil;

- copia raportului de expertiză nr.1811 din 28.07.2009 prin care se constată faptul „Semnătura din numele Tanas Mihail, de la rubrica „Деньги принеял”, din recipisa „Долговая расписка” nu a fost executată de către Tanas Mihail, dar a fost executată de către o altă persoană prin imitație liberă”.

- raportul de expertiză grafologică în comisie nr. 2457 din 11.11.2011 prin care se constată faptul că semnătură din numele lui Tanas Mihail, de la rubrica ”Деньги принеял” din recipisa „Долговая расписка” datată cu 31.05.2008, nu a fost executată de către Tanas Mihail, dar a executată de către o altă persoană prin imitație.

3. Nefiind de acord cu sentința apeluri au declarat:

- *procurorul*, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpații Cernopolc Valeriu, Murgun Oleg și Nastas Mihail să fie recunoscuși vinovați în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.27, 190 alin. (5) și 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-le stabilită inculpaților Murgun Oleg și Nastas Mihail pedeapsa cu aplicarea prevederilor art. 84 alin (1) Cod penal a câte 8 (opt) ani 6 (șase) luni închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip închis, cu privare de dreptul de a exercita activități legate de gestionarea mijloacelor financiare pe termen de cinci ani, iar lui Cernopolc Valeriu cu aplicarea prevederilor art. 84 alin. (1) și 87 alin. (2) Cod penal pedeapsa închisorii pe termen de 8 (opt) ani 6 (șase) luni cu executarea ei în penitenciar de tip închis, cu privare de dreptul de a exercita activități legate de gestionarea mijloacelor financiare pe termen de cinci ani si amendă în mărime de 500 u. c., în motivarea cerințelor formulate invocându-se că:

- instanța s-a bazat pe anumite fragmente de lege, aducând în acest sens și exemple de Hotărâri ale CEDO ce nu sunt relevante cazului din speță;

- ordonanțele de abrogare a ordonanțelor de scoatere a inculpaților de sub urmărire penală cu reluarea ei, au fost emise în strictă conformitate cu prevederile art. 287 alin. (4) Cod procedură penală, adoptarea lor fiind condiționată de rezultatele expertizei grafologice din 11.11.2011, împrejurări ce nu puteau fi cunoscute OUP la momentul scoaterii inculpaților de sub urmărirea penală. Respectiv, odată cu parvenirea rezultatelor expertizei grafologice ce poate fi reținută ca faptă recent descoperită, OUP a avut suficient temei legal de a dispune reluarea urmăririi penale cu punerea inculpaților sub învinuire, soluție ce nu a fost contestată de către partea apărării în ordinea art. 299/1 și 313 Cod procedură penală;

- concluzia instanței referitor la ilegalitatea efectuării expertizei de către o instituție statală o consideră incorectă, iar invocarea în acest sens a hotărârii CEDO în cauza Prepeliță vs. Moldova nr. 2914/02 drept una irelevantă cazului din speță, ea referindu-se cu totul la o altă situație decât cea de fapt constatată în privința lui Cernopolc Valeriu, Nastas Mihail și Murgun Oleg, în care statul nu este parte la proces, ci doar reprezintă acuzarea în procesul penal;

- instanța a apreciat diferit raportul de expertiză grafologică, or constatând ca un temei de încetarea a procesului penal ilegalitatea efectuării ei de către instituția statului (CNEJ),

instanța totuși dispune condamnarea lui V. Cernopolc pe art. 310 alin. (2) Cod penal pentru prezentarea în cadrul procesului civil a probelor false, menționând, că vinovăția lui este dovedită inclusiv și prin raportul de expertiză grafologică în comisie nr. 2457 din 11.11.2011;

- recipisa constituie obiectul infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal, or chiar din conținutul cuvântului explicat în DEX, recipisă constituie o dovadă sau adeverință oficială de primire a unor acte, bani etc., în literatura de specialitate noțiunea de document oficial, făcând referire nu doar la documentele eliberate de autoritățile publice, dar și la documentele prezentate autorităților publice. În același context documentele întocmite de particulari, urmează a fi considerate drept oficiale, atunci când sunt primite de persoana juridică de drept public, după care se află la dispoziția acestei persoane în legătură cu soluționarea problemei, reprezentând obiectul de referință a documentelor primite, ne fiind necesar ca un document provenit de la o persoană fizică să fie întocmit pe o imprimată tipizată. Or, unui asemenea document, caracterul oficial îi va conferi primirea lui de către persoana juridică de drept public, în vederea soluționării problemei corespunzătoare;

- declarațiile inculpaților vin în contradicție atât cu cele depuse de partea vătămată, cât și cu materialele cauzei penale. Or, deși potrivit expertizei grafologice cert s-a stabilit, că semnătura nu-i aparține decedatului Tanas Mihail, ea fiind executată de o altă persoană prin imitație liberă, totuși inculpații susțin ideea efectuării ei de către defunct, depunând în acest sens declarații contradictorii prin care inițial Murgun Oleg și Nastas Mihail declară că ar fi fost martori oculari a transmiterii banilor, ulterior în cadrul judecării cauzei au dat declarații contradictorii, recunoscând că nu au văzut când Tanas Mihail a semnat recipisa și nu a văzut ce sumă de bani a fost transmisă.

Chiar dacă inculpații susțin, că situația financiară a lui Tanas Mihail în luna mai 2008 era una foarte dificilă și că respectivul ar fi avut nevoie de bani pentru a procura tehnica necesară pentru a deschide spălătoria auto, precum și a echipamentului necesar pentru deschiderea unei întreprinderi mixte de salubritate, probele prezentate dovedesc contrariul, întrucât la 16.05.2008, adică cu 15 zile pînă la întocmirea recipisei, ultimul în baza contractului nr. 6 din 08.04.2008 a primit un transfer în sumă de 150 000 lei de la SRL "Glavzplasa", ne avînd careva afaceri legate de salubritate, a cărei administrator era Nastas Mihail cu asociați Glavan Ivan, Murgun Oleg și SA "Solubris" din România, fapt confirmat prin certificatul eliberat de Camera înregistrării de Stat, iar în caz de necesitate a mijloacelor financiare pentru desfășurarea activității de antreprenor, beneficia de creditele acordate de instituțiile financiar bancare, fapt confirmat prin cele nouă credite de la diferite instituții financiare, ultimul credit fiind primit la 11.06.2007 de la SA "Corporația de finanțare rurală" în sumă de 250 000 lei, creditul fiind asigurat cu bunuri imobile în valoare de 566 000 lei, fapt ce-i confirmă stabilitatea stării financiare.

- *avocatul Victor Panțiru în numele părții vătămate Tanas Valentina*, care făcînd referire la raportul de expertiză nr. 1698 din 10.06.2011 precum și la raportul de expertiză grafologică în comisie nr. 2457 din 11.11.2011 a pledat pentru casarea soluției judecătorești ca fiind una ilegală, cu adoptarea pe caz a unei hotărîri noi de condamnare a

celor trei inculpați în temeiul învinuirii formulate în rechizitoriu, considerând, că vinovăția lor și-a găsit deplină confirmare prin cumulul probelor administrate pe caz, urmînd ca fiecărui din ei, să-i fie stabilită pedeapsa închisorii, ținîndu-se cont de circumstanța agravantă prevăzută la art. 77 alin. (1) lit. c) Cod penal - comiterea infracțiunilor prin participație.

- *inculpatul Cernopolc Valeriu*, care a solicitat achitarea sa de sub învinuirea pe art. 310 alin. (1) Cod penal menționînd examinarea superficială a cauzei cu constatarea neobiectivă a aspectelor de fapt, or în opinia sa, acuzarea nu a prezentat probe suficiente ce i-ar demonstra incontestabil vinovăția în fapta imputată. Consideră, că din partea organelor de urmărire penală a avut loc o imixtiune în justiție, or prin ridicarea recipisei din 31.05.2008 în original, procesul civil în instanța de judecată n-a fost finisat și nici nu putea să fie finisat, fapt prin care se pretinde încălcarea art. 6 al Convenției. De asemenea, făcînd referire la prevederile art. 7 alin. (8) Cod procedură penală precum și la cauza ”Prepelița vs. Moldova” (nr.2914/02), consideră că în procesele în care statul este parte, instituțiile statului nu sunt în drept să dispună efectuarea unor expertize, iar expertizele deja efectuate, în opinia apelantului urmează a fi declarate ca probe inadmisibile. Nu în ultimul rînd, consideră că expertiza din 11.11.2011 nu poate fi admisă ca probă din considerentul, că experții CNEJ sunt cointeresați în protejarea colegului, care la 28.07.2009 a semnat Raportul de expertiză nr. 1811.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 iulie 2015 apelurile procurorului și al avocatului Victor Panțîru în numele pății vătămate Valentina Tanas, precum și cel al inculpatului Cernopolc Valeriu Ion în latura condamnării lui pe art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal au fost admise, fiind casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o hotărîre nouă, potrivit modului, stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

În corespundere cu art. 332 alin. (1); 391 alin. (1) pct. 6) Cod procedură penală și art. 60 alin. (2) lit. b) Cod penal a fost încetat procesul penal în privința lui Cernopolc Valeriu Ion, Nastas Mihail Serghei și Murgun Oleg Semion pe art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal în legătură cu prescripția tragerii lor la răspunderea penală.

În corespundere cu art.390 alin. (1) pct. 3) Cod procedură penală, Cernopolc Valeriu Ion a fost achitat de sub învinuirea lui adusă pe art. 310 alin. (1) Cod penal din lipsa în acțiunile lui a elementelor nominalizatei infracțiuni.

Cernopolc Valeriu Ion, Nastas Mihail Serghei și Murgun Oleg Semion au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art. 27, 190 alin. (5) Cod penal la 8 (opt) ani închisoare, fiecare, cu privarea de dreptul de a exercita activități legate de gestionarea mijloacelor financiare pe un termen de 5 (cinci) ani.

4.1. În motivarea soluției sale instanța de apel a reținut că în conținutul legii naționale și anume art.22 și 287 Cod de procedură penală reluarea urmării penale se admite numai dacă ” fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărîrea pronunțată”.

Temeiul apariție „unei fapte noi” a fost invocat de către autorul ordonanțelor de reluare a urmăririi penale din 06.01.2012 și 23.01.2012 fiind cele de apariției a unor împrejurări noi legate de rezultatele expertizei grafologice în comisie nr. 2457 din 11.11.2011, despre care OUP nu putea cunoaște anticipat la data luării soluției de scoatere a inculpaților de sub urmărirea penală în legătură cu împlinirea termenilor stipulați la art.63 alin. (2) Cod de procedură penală. Or, soluția adoptată în acest sens, în corespundere cu art.284 Cod de procedură penală nu împiedică derularea în continuare a procesului penal acordându-i OUP posibilitatea administrării unor probe noi în vederea constatării vinovăției sau nevinovăției persoanelor atrase la răspundere penală, nefiind adoptată în acest sens ordonanța de clasare a cauzei penale.

În același context instanța de apel a menționat faptul că, în corespundere cu practica unificată a CSJ potrivit cărei invocarea erorilor de drept procesual, altele decât cele stipulate nemijlocit la alin. (2) art. 251 Cod de procedură penală pot fi făcute în corespundere cu alin. (4) a normei visate doar în cursul efectuării acțiunii sau la terminarea urmăririi penale când persoana este prezentă, ori în instanța de judecată - când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, sau în cazul prezentării probei nemijlocit în instanța de judecată, iar potrivit prevederilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Totodată de către instanța de apel invocându-se și faptul că apărarea n-a contestat legalitatea ordonanțelor de reluare a urmăririi penale în corespundere cu art. art. 299/1 și 313 alin. (1) Cod de procedură penală.

Instanța de apel făcând referire la la recomandările Plenului CP al CSJ expuse în Hotărîrea din 07.05.2013 pe marginea recursului Procurorului General în interesul legii cu privire la încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct.6) Cod de procedură penală a menționat că, în sensul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal se poate emite dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea persoanei la răspundere penală, legiuitorul reglementînd concret cazurile de încetare a procesului penal și numai în pct. 6) făcînd trimitere la alte circumstanțe ale cauzei penale care exclud total ori condiționează acțiunea organelor competente - de a porni urmărirea penală cu tragerea persoanei la răspundere penală ori, după caz, refuzul în adoptarea acestei soluții. Respectivele temeuri fiind stipulate în pct. 9) art. 275 Cod de procedură penală ce se referă la existența altor circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală cum ar fi: tragerea la răspundere penală a persoanei, care potrivit art. 165 alin. (4) Cod penal, art. 206 alin. (4) Cod penal este victima traficului de ființe umane, ori infracțiunea a fost comisă de către reprezentanții corpului diplomatic al statelor străine sau de alte persoane care, potrivit art. 11 alin. (4) Cod penal, nu se supun jurisdicției penale a Republicii Moldova. Prin existența altor circumstanțe, care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală se vor avea în vedere și cazurile prevăzute de art. 57-58, art. 217 alin. (5), art. 325 alin. (4) Cod penal, care prevăd expres

liberarea persoanei de răspundere penală în cazul prezenței anumitor circumstanțe.

Astfel, instanța de apel concluzionând că, împrejurările nominalizate mai sus, nu sînt aplicabile cazului din speță și exclud posibilitatea încetării procesului penal în privința inculpaților în temeiul stabilit de către instanța de fond prin sentința adoptată pe caz.

În continuarea celor relatate, Colegiul a conchis prezența în cauză a suficientei baze probatorii ce denotă cu certitudine vinovăția inculpaților în comiterea tentativei de escrocherie prin însușirea ilegală a bunurilor părții vătămate în proporții deosebit de mari, prin metoda falsificării recipisei de împrumut din numele lui M. Tanas, ce a fost prezentată în calitate de confirmare a temeiniciei cerințelor formulate de către V. Cernopolc în cererea de chemare în judecată, depusă de el în judecătoria Soroca.

În urma cercetări suplimentare a probelor, instanța de apel a conchis că acestea cu certitudine denotă vinovăția inculpaților Cernopolc Valeriu, Murgun Oleg și Nastas Mihail în aceea că, acționînd printr-o înțelegere prealabilă și urmărind un scop unic de însușire ilegală prin înșelăciune de la Tanas Valentina a mijloacelor bănești în proporții deosebit de mari, în perioada 21.07.2008-12.03.2009 intenționat, au falsificat recipisa datată cu 31.05.2008 din numele lui Tanas Mihail, decedat la 21.07.2008, prin care se confirmă luarea de către el în împrumut de la Cernopolc Valeriu a mijloacelor bănești în suma de 24 000 dolari SUA, cu angajamentul restituirii lor în decurs de un an, după care întru realizarea scopul urmărit, au efectuat în recipisa de primire a banilor semnătura din numele defunctului Tanas Mihail, inculpații Murgun Oleg și Nastas Mihail certificînd prin semnătura proprie că, Cernopolc Valeriu a transmis bani în sumă de 24 000 dolari SUA, echivalentul a 330 038,4 lei MD către Tanas Mihail, după care Cernopolc Valeriu, sub pretextul că Tanas Mihail îi este dator, a solicitat să primească banii respectivi de la soția acestui Tanas Valentina, iar primindu-i refuzul, la 12.03.2009 s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune civilă în vederea încasării pretinsei datorii, acțiunile lor încadrîndu-se pe deplin la componența infracțiunii, prevăzută de art. 27,190 alin. (5) Cod penal în prezența calificativelor *''tentativa de escrocherie, adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, săvîrșită de mai multe persoane cu cauzare de daune în proporții deosebit de mari, acțiuni ce din motive independente de voința făptuitorilor nu și-au produs efectul''*.

La fel, fiind dovedită pe deplin și vinovăția celor trei inculpați și în aceea, că acționînd prin înțelegere prealabilă și urmărind un scop unic de însușire ilegală prin înșelăciune a mijloacelor bănești de la Tanas Valentina, în perioada 21.07.2008 - 12.03.2009, de comun acord, intenționat, au confecționat recipisa datată cu 31.05.2008 din numele lui Tanas Mihail care a decedat la data de 21.07.2008, ce constituie document oficial, acordînd dreptul încasării mijloacelor bănești, confirmînd faptul primirii de către Tanas Mihail în împrumut de la Cernopolc Valeriu a banilor în sumă de 24 000 dolari SUA cu angajamentul restituirii lor în decurs de un an, în conținutul cărei Cernopolc Valeriu a depus cu mîna proprie semnătura sa ce atestă transmiterea banilor în sumă de 24 000 dolari SUA lui Tanas Mihail, iar Murgun Oleg și Nastas Mihail au depus semnăturile personale prin care au confirmat că tranzacția a avut loc, după confecționare respectivul

document oficial fals, fiind utilizat printr-o înțelegere prealabilă dintre Nastas Mihail, Murgun Oleg și Cernopolc Valeriu, de către ultimul prin prezentarea lui în instanța de judecată, în confirmarea temeiniciei cerințelor formulate de încasare de la Tanas Valentina a sumei de 24 000 dolari SUA. Pe când potrivit raportului de expertiză grafologică repetată în comisie nr. 2457 din 11.11.2011 efectuată de CNEJ se constată, că semnătura la poziția: „деньги сдал” din recipisă datată cu 31.05.2008 a fost executată de Cernopolc Valeriu, iar semnătura la poziția ”деньги принял” din aceeași recipisă nu a fost executată de către Tanas Mihail, însă de o altă persoană prin imitație liberă, semnăturile la poziția ”свидетели” fiind executate de Murgun Oleg și Nastas Mihail, respectivele acțiuni ale inculpaților încadrându-se pe deplin la componența de infracțiune prevăzută de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal cu calificativele ”*confeccionarea, folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi, săvârșite de mai multe persoane*”.

Ajungând la această concluzie instanța de apel și-a expus dezacordul cu soluția instanței de fond prin care s-a susținut că, recipisa de împrumut ce este obiectul generic al infracțiunilor imputate, nu constituie document oficial fals, susținând în acest aspect poziția acuzării și aducând ca temei de drept doctrina penală potrivit căreia oficiale pot fi considerate documentele ce provin și de la persoane private în cazul în care statul, în corespundere cu prevederile legale, recunoaște statutul lor oficial și importanța juridică, cum ar fi documentele autentificate notarial (testamentul, procura, etc.).

Astfel, Colegiul a conchis că temeinicia argumentului formulat de procuror referitor la atribuirea recipisei de împrumut datată cu 31.05.2008 a statutului de document oficial, ea constituind temeiul unui raport juridic civil, ce dă naștere anumitor drepturi și liberează de obligații, fiind obiectul nemijlocit a acțiunii civile inițiate de către V. Cernopolc în cadrul procesului civil. Or, fiind depusă în instanța de judecată odată cu acțiunea civilă, ea a constituit motivația confirmării cerințelor înaintate, devenind temeiul unui raport juridic civil.

În respingerea argumentului adus de apărare în aceste sens, instanța de apel a făcut referire la art. 8 Cod civil, potrivit cărui drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile. Aceste drepturi și obligații apar inclusiv din contracte și din alte acte juridice. În corespundere cu art. 195 Cod civil act juridic este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile, bilateral în acest sens, potrivit art. 196 Cod civil se consideră actul juridic civil care reprezintă rezultatul voinței concordate a două părți. Totodată în corespundere cu art. 210 alin. (2) Cod civil, în cazul în care, conform legii sau învoielii dintre părți, actul juridic trebuie încheiat în scris, el poate fi încheiat atât prin întocmirea unui singur înscris, semnat dintre părți, cât și printr-un schimb de scrisori, telegrame, altele asemenea, semnate de partea care li-a expedit.

În contextul celor nominalizate mai sus, recipisă de împrumut întrunind rechizitele necesare unui accord bilateral, în conținutul cărei urmează a fi expusă voința ambelor părți,

constituie un act juridic în sensul legii civile.

Respectiv, fiind falsificată, fapt confirmat prin raportul expertizei grafologice, recipisa de împrumut prezentată instanței de judecată și recunoscută de ea în calitate de document ce are importanță juridică pentru soluționarea acțiunii civile, constituie document oficial fals în sensul art. 361 Cod penal.

Cît privește calificativele de ”confecționare” și ”folosirea” documentului oficial fals, instanța de apel de asemenea a conchis că acestea la fel și-au regăsit confirmare prin probele administrate pe caz, or prin raportul de expertiză grafologică în comisie nr. 2457 din 11.11.2011 s-a stabilit cu certitudine cine sunt autorii semnăturilor depuse în conținutul ei la rubrica ”banii a transmis” și ”martori”, acestea fiind inculpații Cernopolc Valeriu și respectiv Nastas Mihail și Morgun Oleg, la fel cu certitudine constatându-se și faptul, că semnătura din numele lui Nastas Mihail nu a fost executată de către acesta. Astfel, ținînd cont de faptul că, acces la recipisa nominalizată au avut doar inculpații, care de altfel au și fost persoane interesate în întocmirea ei, Colegiul a considerat ca fiind dovedită confecționarea de către aceștea a recipisei de împrumut, în calitate de document oficial fals, fiind prezent calificativul ”săvîrșită de mai multe persoane”.

În aceiași ordine de idei, Colegiul a respins motivarea instanței și respectiv argumentul formulat de apărare privind inadmisibilitatea în calitate de probă a raportului de expertiză grafologică în comisie nr. 2457 din 11.11.2011, invocînd că CNEJ-ul este instituția abilitată cu dreptul de a petrece expertizele judiciare, experții din cadrul ei fiind avertizați de răspunderea penală pentru darea unor concluzii vădit false, or, în cazul din speță, statul nu este parte a procesului penal, ci doar reprezintă acuzarea în limita legii, de aceea cauza ”Prepeșița vs Moldova” nu are relevanță pentru justa ei soluționare.

Concomitent, instanța de apel considerînd fiind dovedită vinovăția inculpaților în comiterea tentativei de escrocherie în proporții deosebit de mari, prin încercarea de a dobîndi bunurile V. Tanas în formă de mijloace bănești în sumă de 24 mii dol. SUA prin înșelăciune, a menționat că, potrivit doctrine penale și recomandărilor Plenului CSJ expuse în Hotărîrea nr. 23 din 28.06.2004 cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor, falsificarea unor documente urmată de folosirea lor de către falsificator în vederea sustragerii bunurilor, urmează a fi calificată în corespundere cu art. 190 și art. 361 Cod penal. La încadrarea juridică a infracțiunii de escrocherie nu are importanță metoda prin care se reprezintă înșelăciunea sau abuzul de încredere, ea fiind pasibilă realizării atît verbal, cît și în formă scrisă, ne având relevanță mijloacele utilizate pentru comiterea ei.

Totodată, instanța de apel ținînd cont de faptul, că falsificarea recipisei de împrumut datată cu 31.05.2008 a fost realizată de toți trei inculpați, care printr-o intenție unică și-au depus semnăturile în conținutul ei, în vederea confirmării unei tranzacții care de facto nu avuse loc, ea ulterior fiind folosită în calitate de document oficial fals ce dă naștere la drepturi și liberează de obligații, în temeiul cărei a fost sesizată instanța de judecată pentru soluționarea unui litigiu civil de restituire a pretinsului împrumut, acțiunile acestora pe deplin se încadrează la cele două componente de infracțiune prevăzută de art. art. 27,190

alin. (5) și 361 alin. (2) lit. b) Cod penal. Or, pentru realizarea unui scop unic de deposedare ilicită a părții vătămate de mijloacele bănești prin înșelăciune, acestea au acționat printr-o participație simplă, fiecare din ei realizând latura obiectivă a respectivelor infracțiuni, care din motive independente de voința făptuitorilor nu și-a produs efectul, drept urmare a rezultatelor expertizei grafologice, dispusă spre efectuare de către instanța de judecată în cauza civilă, la solicitarea părții vătămate cu statut de pîrît.

Constatînd ca fiind dovedite faptele comise de către inculpații Cernopolc Valeriu, Murgun Oleg și Nastas Mihail, Colegiul a menționat că, la data pronunțării deciziei au expirat termenele prescripției atragerii lor la răspunderea penală pe art. 361 alin.(2) lit. b) Cod penal, fapt ce în corespundere cu art. art. 332 alin. (1) și 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală a determinat necesitatea încetării procesului penal în temeiul art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal.

Instanța de apel a concluzionat lipsa în acțiunile inculpatului Cernopolc Valeriu a elementelor infracțiunii imputate la art. 310 alin.(1) Cod penal, cu calificativele: *”falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces”*, fapt pentru care acesta a fost achitat, în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală.

În susținerea acestei concluzii instanța de apel a menționat că, latura obiectivă a respectivei infracțiuni se manifestă prin crearea artificială a probelor în folosul reclamantului sau a pîrîtului, persoanelor terțe sau altor persoane interesate în cadrul unui proces civil de către unul din participanți, fapt ce prezumă aplicabilitatea normei date, în cazul în care pe parcursul derulării procesului civil, unul din participanți în susținerea poziției sale prezintă o anumită probă falsă. Totodată, potrivit doctrinei penale latura obiectivă a infracțiunii specificate consta în fapta prejudiciabilă exprimată prin acțiunea de denaturare a adevărului prin falsificarea probelor ce constă în contrafacerea probelor, fie în modificarea conținutului unor probe autentice. Pe cînd în cazul în care făptuitorul din start falsifică un document, caracterul oficial al cărui îl va conferi primirea lui de către persoana juridică de drept public, în vederea soluționării problemei corespunzătoare, acesta fiind folosit în scopul dobîndirii ilicite a bunurilor altei persoane, inclusiv prin confirmarea temeiniciei cerințelor expuse în cererea de chemare în judecată, acțiunile lui nu se încadrează la componența infracțiunii prevăzută de art. 310 alin. (1) Cod penal, ci la cea de escrocherie, fapt ce a impus soluția achitării lui Cemopolc Valeriu de sub învinuirea lui formulată pe art. 310 alin. (1) Cod penal.

Cît privește argumentul apărării referitor la pretinsa violare a art. 6 par. 1 a Convenției, manifestată în implicarea statului, prin intermediul organelor procuraturii, în dreptul inculpatului V. Cemopolc la un proces echitabil, prin ridicarea din cauza civilă a originalului recipisei de împrumut cu pornirea urmăririi penale pe marginea falsificării ei, instanța de apel nu l-a reținut, or tocmai agenții statului sunt cei care urmează să prevină și să curme atentatele criminale a cetățenilor. De altfel, ridicarea respectivului act în temeiul normelor de procedură, n-a împiedicat soluționarea în continuare a cauzei civile, ne aducînd careva atingere dreptului garantat al persoanelor la un proces echitabil și la o justiție eficientă.

Respectiv, constatînd ca fiind dovedită fapta comisă de către inculpații Cernopolc Valeriu, Nastas Mihail și Murgun Oleg pe art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, Colegiul la stabilirea categoriei și termenului pedepsei penale, a dat deplină eficiență dispozițiilor art. 61, 75 Cod penal, a luat în considerație gravitatea faptei, caracterul prejudiciabil a celor săvârșite, personalitatea inculpaților, scopul și motivul de cupiditate cu care aceștia au acționat la comiterea faptei.

5. Hotărîrea menționată se contestă cu recursuri ordinare de către avocatul Lupacescu Veaceslav în numele inculpatului Cernopolc Valeriu, de inculpații Nastas Mihail și Murgun Oleg, care invocînd prevederile art.427 alin.(1) pct.6) și 8) Cod de procedură penală solicită casarea deciziei cu pronunțarea unei noi hotărîri de încetare cauzei penale pe art. 27,190 alin. (5) și 361 alin. (2) lit. b) Cod penal.

În susținerea recursurilor recurenții au invocat aceleași motive și anume că:

- instanța de apel în partea motivată a deciziei sale a indicat că consideră argumentele și temeiurile cererii de apel a lui Cernopolc Valeriu și apărătorului său ca neîntemeiate în partea achitării lui Cernopolc Valeriu pe art.310 alin. (1) Cod penal și totodată în partea dispozitivă a deciziei Cernopolc Valeriu Ion se achită pe acest articol din lipsa în acțiunile sale a elementelor nominalizatei infracțiuni, fără a indica dacă se admite sau se respinge cererea de apel a lui Cemopolc Valeriu și apărătorului său. Totodată, în partea descriptivă a acestei decizii este greșit invocat că, ”*apelul inculpatului Cemopolc Valeriu Ion în latura condamnării lui pe art.361 alin.(2) lit.b) Cod penal, declarate împotriva sentinței judecătorești Soroca din 19.03.2013 se admite*”. Niciodată Cernopolc Valeriu și apărătorul său n-a depus cerere de apel în această latură și n-a solicitat emiterea unei decizii în partea dată;

- din conținutul ordonanțelor procurorului r-nului Soroca, Cebotari Serghei, din 06.01.2012 și 23.01.2012 rezultă că temei pentru redeschiderea procesului penal în privința inculpaților a servit faptul numirii expertizei grafologice în comisie din 11.11.2011, concluzia ultimei fiind identică cu concluzia comisiei de experți din raportul de expertiză nr.2457 din 11.11.2011, ce a fost cunoscută de către organul de urmărire penală la data de 05.10.2010 fiind confirmat în conținutul ordonanței de începere a urmăririi penale, procurorul neîntemeiat a redeschis procesul penal în privința inculpaților, nefiind constatată existența unui temei prevăzut de art.287 alin.(4) Cod de procedură penală care ar fi permis reluarea urmăririi penale pe acest caz, în legătură cu apariția faptelor noi, fiind invocat că conform raportului de expertiză nr.2457 din 11.11.2011 se constată că în cumul cu alte probe au apărut circumstanțe recent descoperite, care afectează hotărîrea primită de procurorul în procuratura r-nului Soroca, Igor Pasat, circumstanță care este apreciată ca recent descoperită. Mai mult ca atât, la emiterea ordonanțelor din 06.01.2012 și 23.01.2012 procurorul nici n-a specificat în baza cărui aliniat al art.287 Cod de procedură penală și-a întemeiat hotărîrea;

- instanța de apel eronat a interpretat normele procesuale și anume art.251, 230, 299/1 și 313 alin.(1) Cod de procedură penală și a concluzionat că prevederile normelor date exclud posibilitatea încetării procesului penal în privința inculpaților în temeiul stabilit de

instanța de fond prin sentința adoptată pe caz;

- învinuitul Cernopolc Valeriu și Murgun Oleg nu au cunoscut materialele cauzei penale și conținutul procesului verbal al prezentării materialelor de urmărire penală învinuitului și apărătorului, fapt care la inculpatul Cernopolc se confirmă prin lipsa semnăturii acestuia în rubrica procesului verbal, iar lui Murgun și avocatului acestuia nu i-au fost prezentate materialele cauzei spre cunoștință. Astfel că inculpații nu au pierdut dreptul de a declara nulitate ordonanțelor menționate ale procurorului în instanța de fond;

- instanța de apel eronat a concluzionat că inculpații au pierdut dreptul declarării nulității ordonanțelor din 06.01.2012 și 23.01.2012 în instanța de fond fiindcă nu au fost contestate în modul stabilit de art.313, 299/1 Cod de procedură penală deoarece art.251 alin. (4) Cod de procedură penală prevede că, partea pe cauză este în drept să declare nulitate actelor în instanța de fond;

- instanța de apel a concluzionat greșit că cumulul de probe verbale și cele scrise administrate în prezenta cauză, ce au fost supuse unei cercetări suplimentare în instanța de apel, denotă cu certitudine vinovăția inculpaților Cernopolc Valeriu, Murgun Oleg și Nastas Mihail în comiterea infracțiunilor prevăzute la art 27,190 alin.(5) și 361 alin.(2) lit.b) Cod penal;

- în decizia instanței de apel nu se menționează locul, data și circumstanțele comiterii infracțiunii. Nu este demonstrat că infracțiunea a fost comisă prin înțelegere prealabilă de inculpați, cât și scopul fiecărui la dobândirea acestei sume de bani din contul lui Tanas Valentina. Luând în considerație că cauza penală a fost pornită în baza art.27,190 alin.(5) Cod penal instanța de apel nu a demonstrat în ce constă tentativa inculpaților Murgun Oleg și Nastas Mihail la comiterea infracțiunii, măsurile nemijlocit întreprinse după semnarea recipisei, cât și înțelegerea lor cu Cernopolc Valeriu în dobândirea mijloacelor bănești de la Tanas Valentina;

- instanța de apel n-a luat în considerație declarațiile lui Murgun Oleg și Nastas Mihail, care au declarat că la 31.05.2008 ei au văzut când Cernopolc Valeriu i-a dat banii lui Tanas Mihail dar n-au asistat la semnarea recipisei de către Tanas Mahail. Mai mult, respectiva recipisă au semnat-o în scopul confirmării transiterii banilor de către Cernopolc Valeriu lui Tanas Mihail, neavând careva intenții ulterioare, fiind confirmat acest fapt prin aceea că ei n-au avut atribuții la inițierea în instanță a litigiului civil privind încasarea datoriei din contul lui Tanas Valentina. Aceste fapte exclud participația acestor inculpați la tentativa de escrocherie și din contra indică la faptul că astfel de tranzacție putea avea loc între Cernopolc Valeriu și Tanas Mihail, chiar dacă să admitem faptul necorespunderii semnăturii lui Tanas Mihail din recipisa dată, cu atât mai mult că ambii, Murgun Oleg și Nastas Mihail erau din cercul subalternilor și companionilor lui Tanas Mihail.

6. Referință pe marginea recursurilor declarate a depus procurorul, care a solicitat respingerea acestora, deoarece motivele invocate nu au suport legal, iar instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea înaintată

și încadrarea juridică a acțiunilor condamnaților în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, prin prisma cumulului de probe administrat la dosar.

7. Judecând recursurile ordinare, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia, că acestea urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea în vigoare a sentinței din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, *judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală a hotărârii atacate și menținerea sentinței primei instanței, când apelul a fost greșit admis.*

Se semnalează că autorii recursurilor invocă ca temei de casare prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală și anume: hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția și când faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

7.1 Referitor la învinuirea inculpaților Cernopolc Valeriu, Murgun Oleg și Nastas Mihail în baza art. 27,190 alin.(5) și 361 alin.(2) lit.b) Cod penal.

Alăturat la temeiurile invocate de recurenți, Colegiul studiind materialele cauzei a ajuns la concluzia că instanța de apel a comis și erori ce se încadrează în art. 427 alin. (1) Cod de procedură pct. 11) și pct. 14), potrivit cărora poate fi atacată cu recurs hotărârea instanței de apel în cazul în care există o cauză de înlăturare a răspunderii penale și în cazul în care Curtea Constituțională a recunoscut neconstituțională prevederea legii aplicate în cauza respectivă.

În acest context, Colegiul reține că, instanța de fond corect a ajuns la concluzia de încetare a procesului penal în privința inculpaților Cernopolc Valeriu, Murgun Oleg și Nastas Mihail învinuiți în baza art. 27,190 alin.(5) și 361 alin.(2) lit.b) Cod penal pe motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmării penale și tragerea la răspundere penal.

Colegiul penal lărgit a statuat asupra acestei concluzii reieșind din următoarele considerente:

- prin ordonanța Procurorului în procuratura raionului Soroca din 05.10.2010 s-a dispus începerea urmării penale pe semnele infracțiunii prevăzute la art. 361 alin.(2) lit.b) și 27,190 alin.(5) Cod penal;

- prin ordonanțele Procurorului în procuratura raionului Soroca din 25.10.2010, 25.11.2010, 20.12.2010, 25.01.2011, 25.02.2011, 25.03.2011 s-a prelungit termenul urmării penale pînă la 25.04.2011;

- prin ordonanța Procurorului în procuratura raionului Soroca din 30.03.2011 s-a suspendat urmărirea penală pe cauză, pînă la finisarea dosarului civil nr.2-635/09 dintre Cernopolc Valeriu către Tanas Valentina, cu privire la încasarea datoriei, cu reluarea ulterioară a urmării penale;

- prin ordonanța Procurorului adjunct al raionului Soroca din 14.04.2011 s-a dispus anularea ordonanței de suspendare din 30.03.2011 și reluată urmărirea penală cu fixarea termenului urmăririi penale pînă la 15.05.2011;

- prin ordonanțele procurorului în procuratura raionului Soroca din 15.05.2011, 10.06.2011, 15.06.2011, 10.07.2011, 10.08.2011, 10.09.2011, 10.10.2011, 10.11.2011.10.12.2011 s-a prelungit termenul urmăririi penale pînă la 10.01.2012;

- prin ordonanța ofițerului de urmărire penală al SUP a CPR Soroca din 27.05.2011 pe cauza dată s-a dispus efectuarea expertizei grafologice de către Direcția tehnico-criminalistică a Departamentului poliției a MAI al RM, fiind efectuat *raportul de expertiză nr.1698 din 10.06.2011*;

- prin ordonanța ofițerului de urmărire penală al SUP a CPR Soroca din **03.08.2011** Cernopolc Valeriu a fost recunoscut în calitate de bănuît, iar prin ordonanța procurorului raionului Soroca Igor Pasat din **03.11.2011** Cernopolc Valeriu a fost scos de sub urmărirea penală pe motiv că termenul aflării acestuia în calitate de bănuît, conform prevederilor art.63 alin. (2) Cod de procedură penală a expirat la 03.11.2011;

- prin ordonanțele ofițerului de urmărire penală al SUP a CPR Soroca din **04.08.2011** Murgun Oleg și Nastas Mihail au fost recunoscuți în calitate de bănuiți, iar prin ordonanțele procurorului raionului Soroca Igor Pasat din **04.11.2011**, Nastas Mihail și Murgun Oleg au fost scoși de sub urmărirea penală din motiv că termenul aflării acestora în calitate de bănuît, conform prevederilor art.63 alin.(2) Cod de procedură penală a expirat la 04.11.2011;

- prin ordonanța ofițerului de urmărire penală al SUP a CPR Soroca din 01.11.2011 s-a dispus efectuarea expertizei grafologice de către Centrul Național de Expertize Judiciare a Ministerului Justiției al RM, fiind efectuat *raportul de expertiză nr.2457 din 11.11.2011*;

- prin ordonanța Procurorului raionului Soroca, Serghei Cebotari, din **06.01.2012** a fost dispusă abrogarea ordonanței din **03.11.2011** de scoatere de sub urmărire penală a cet. Cernopolc Valeriu Ion din motivul că, în cumul cu alte probe, au apărut circumstanțe recent descoperite, care afectează holărîrea primită de procurorul în procuratura raionului Soroca, Igor Pasat, cu reluarea urmăririi penale în privința cet. Cernopolc Valeriu Ion;

- prin ordonanțele Procurorului raionului Soroca, Serghei Cebotari, din **23.01.2012** a fost dispusă abrogarea ordonanțelor din **04.11.2011** de scoatere de sub urmărire penală a cet. Nastas Mihail și Murgun Oleg din motivul că, în cumul cu alte probe, au apărut circumstanțe recent descoperite, care afectează hotărîrea primită de procurorul în procuratura raionului Soroca, Igor Pasat, cu reluarea urmăririi penale în privința cet. Nastas Mihail și Murgun Oleg;

- prin ordonanța procurorului în procuratura raionului Soroca, Igor Pasat, din **06.01.2012** s-a dispus punerea sub învinuire a lui Cernopolc Valeriu pentru săvîrșirea infracțiunilor prevăzute la art.27.190 alin.(5) Cod penal și art.361 al.(2) lit.b) Cod penal;

- prin ordonanțele procurorului în procuratura raionului Soroca, Igor Pasat, din **23.01.2012** s-a dispus punerea sub învinuire a lui Murgun Oleg și Nastas Mihail pentru

săvârșirea infracțiunilor prevăzuse la art.27,190 alin.(5) Cod penal și art.361 al.(2) lit.b) Cod penal;

- prin ordonanța procurorului în procuratura raionului Soroca, Igor Pasat, din 30.05.2011 s-a dispus începerea urmăririi penale pe faptul falsificării probelor în procesul civil de către un participant la proces, în temeiul art.310 alin.(1) Cod penal pe cauza penală nr.2012328044 care, ulterior la 27.06.2012 a fost conexasă cu cauza penală nr.2010320528 într-o singură gestiune atribuirea cauzei penale cu nr. 2012328044;

- prin ordonanța procurorului în procuratura raionului Soroca, Igor Pasa, din 10.07.2012 s-a dispus punerea sub învinuire a lui Cernopolc Valeriu Ion pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art.27,190 alin.(5) Cod penal, art.361 al.(2) lit.b) Cod penal și art.310 alin.(1) Cod penal.

Făcînd o analiză în retrospectivă a ordonanțelor emise de procuror, Colegiul statuează că, instanța de fond corect a constatat că, ordonanțele de reluare a urmăririi penale și punerea sub învinuire contravin prevederilor art.6 pct.44, art.22 alin.(2), 287 alin.(4) Cod de procedură penală, art.4 Protocolul 7 al CEDO și art.7 alin.(2) Cod penal, conform cărora hotărîrea organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală sau de încetare a urmăririi penale, precum și hotărîrea judecătorească definitivă, împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub o nouă învinuire mai gravă pentru aceeași persoană, pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor cînd fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărîrea pronunțată și nimeni nu poate fi supus urmăririi penale și pedepsei penale de mai multe ori pentru una și aceeași faptă.

Fapte noi constituie date despre circumstanțele de care nu avea cunoștință organul de urmărire penală la data adoptării ordonanței atacate și care nu puteau fi cunoscute la acea dată. Noi trebuie să fie probele administrate în cadrul cercetării altor cauze, și nu mijloacele de probă prin care se administrează probe deja cunoscute în respectivă;

Fapte recent descoperite sunt faptele care existau la data adoptării ordonanței atacate, însă nu au putut fi descoperite. Atitudinea unei părți care, cunoscînd un fapt sau o împrejurare ce-i era favorabilă, a preferat să păstreze tăcerea nu poate justifica mențiunea unei erori judiciare și nu poate constitui un obstacol la admiterea reluării urmăririi penale dacă prin alte mijloace de asemenea împrejurări nu au putut fi descoperite la acel moment.

Raportînd prevederile expuse supra la actele cauzei se constată că, din ordonanțele procurorului Procuratura r-nului Soroca, Serghei Cebotari, din 06.01.2012 și 23.01.2012 rezultă că, temei pentru redeschiderea procesului penal în privința inculpaților a servit raportul de expertiză grafologică în comisie nr.2457 din 11.11.2011 potrivit cărora s-a concluzionat cu certitudine că:”*semnătura din numele lui Tanas Mihail din recipisa din 31.05.2008 nu este efectuată de către Tanas Mihail, dar de către o altă persoană prin imitație liberă, iar semnăturile din numele lui Cernopolc Valeriu, Nastas Mihail și Murgim Oleg sunt efectuate de către ultimii...*”. În astfel de circumstanțe pentru a trage la răspunderea penală

persoanele vinovate a fost reluată urmărirea penală în privința lui Cernopolc Valeriu, Nastas Mihail și Murgim Oleg deoarece, în cumul cu alte probe, au apărut circumstanțe recent descoperite care au afectat hotărârea primită de procurorul în procuratura r-nului Soroca Igor Pasat, adică ordonanțele din **03.11.2011 și 04.11.2011** potrivit cărora Cernopolc Valeriu, Murgun Oleg și Nastas Mihail au fost scoși de sub urmărirea penală din motiv că termenul aflării acestora în calitate de bănuît, conform prevederilor art.63 alin.(2) Cod de procedură penală a expirat.

Concluzia instanței de apel, în sensul art.22 și 287 Cod de procedură penală, referitor la *”fapte noi”* care au fost invocate în ordonanțele de reluare a urmăririi penale din 06.01.2012 și 23.01.2012, instanța de recurs o consideră neîntemeiată și contradictorie, deoarece la baza ordonanțatelor au fost puse *”circumstanțe recent descoperite”*, iar instanța de fond corect a constatat, că conform raportului de expertiză nr. 1811 din 28.07.2009 efectuat Centrul Național de Expertize Judiciare de pe lângă Ministerul Justiției RM la acțiunea Cernopolc Valeriu către Tanas Valentina, despre încasarea datoriei, concluzia expertului a fost: *„Semnătura din numele Tanas Mihail, de la rubrica „Деньги принял”, din recipisa „Долговая расписка” nu a fost executată de către Tanas Mihail, dar a fost executată de către altă persoană prin imitație liberă...”* este identică cu concluzia raportului de expertiză nr.2457 din 11.11.2011 efectuat de Centrul Național de Expertize Judiciare a Ministerului Justiției al RM potrivit căreia:

” 1) *Semnătura din numele lui Cernopolc Valeriu, de la rubrica “Деньги сдал” din recipisa „Долговая расписка” datată cu 31.05.2008, a fost executată de către Cernopolc Valeriu;*

2)*Semnătura din numele lui Tanas Mihail, de la rubrica „Деньги принял” din recipisa „Долговая расписка” datată cu 31.05.2008, nu a fost executată de către Tanas Mihail, dar a fost executată de către o altă persoană prin imitație;*

3)*Semnătura din numele lui Murgim Oleg, prima din rubrica „Свидетели: подпись.....” din recipisa „Долговая расписка” datată cu 31.05.2008, a fost executată de către Murgun Oleg;*

4)*Semnătura din numele lui Nastas Mihail, a doua din rubrica „Свидетели: подпись.....” din recipisa „Долговая расписка” datată cu 31.05.2008, a fost executată de către Nastas Mihail.*

De stabilit, dacă Cernopolc Valeriu, Murgim Oleg sau Nastas Mihail sau o altă persoană a executat semnătura de la rubrica „Деньги принял” datată cu 31.05.2008, nu a fost posibil din motivele indicate în compartimentul „EXAMINĂRI” p.5.”

Astfel, faptul că: *„semnătura din numele Tanas Mihail, de la rubrica „Деньги принял”, din recipisa „Долговая расписка” nu a fost executată de către Tanas Mihail, dar a fost executată de către o altă persoană prin imitație liberă...”*, era cunoscut de către organul de urmărire penală la 05.10.2010 fiind confirmat în conținutul ordonanței de începere a urmăririi penale din aceeași dată. Acest fapt a fost invocat și în plîngerea părții vătămate Tanas Valentina, către Procurorul interimar al r-Soroca din 18.01.2010.

E de menționat și faptul că de către instanțele judecătorești și de către organul de urmărire penală nu s-a luat în considerație și s-a trecut cu vederea efectuarea încă a două expertize a căror concluzii de asemenea coincid cu concluziile raportului de expertiză din 11.11.2011 și anume:

- prin ordonanța ofițerului de urmărire penală al SUP a CPR Soroca din 27.05.2011, pe cauza dată, pînă la emiterea ordonanțelor de încetare a urmăririi penale din 03.11.2011 și 04.11.2011, s-a dispus efectuarea expertizei grafologice de către Direcția tehnico-criminalistică a Departamentului poliției a MAI al RM, fiind efectuat raportul de expertiză nr.1698 din 10.06.2011 potrivit căruia:

”1) Semnătura din poziția ”Деньги сдал” din recipisa „Долговая расписка” este probabil executată de către Cernopolc Valeriu;

2) Semnătura din poziția „Деньги принял” din recipisa „Долговая расписка”, probabil nu este executată de către Tanas Mihail;

3) Prima semnătură din poziția „Свидетели” din recipisa „Долговая расписка” este probabil executată de către Murgun Oleg;

4) Semnătura a doua din poziția „Свидетели” din recipisa „Долговая расписка” este probabil executată de către Nastas Mihail.”

- potrivit ordonanței ofițerului de urmărire penală al SUP a CPR Soroca din 12.09.2011 s-a dispus efectuarea expertizei grafologice de către Direcția tehnico-criminalistică a Departamentului poliției a MAI al RM, fiind efectuat raportul de expertiză nr. 3482 din 03.10.11 potrivit căreia:

”Установить, кем Мургун Олег Симион, Настас Михаил Сергей, Чернополк Валериу Ион или иным лицом, исполнена подпись в графе «Денги принял» в представленной «Долговая расписка» на имя Танас Михаил Алексеевич от 31.05.2008, не представляется возможным.

Решение вопроса вероятно будет возможным после предоставления необходимого количество обрывцов почерка и подписи выполненных на русском языке Мургун Олег Симион, Настас Михаил Сергей, Чернополк Валериу Ион”, ulterior fiind efectuat raportul de expertiză nr.2457 din 11.11.2011.

Prin urmare, confruntînd raportul de expertiză din 11.11.2011 cu rapoartele enumerate supra, Colegiul reține că careva circumstanțe sau fapte recent descoperite care existau la data adoptării ordonanțelor de încetare a urmăririi penale din 03.11.2011 și 04.11.2011 și nu au putut fi descoperite, nu s-au stabilit, iar în ordonanțele de reluare a urmăririi penale și punerea sub învinuire din 06.01.12 și 23.01.12 lipsește vre-o motivare sub aspectul că rezultatele raportului de expertiză nr.2457 din 11.11.2011 pot fi catalogate ca fapte noi ori recent descoperite, fiind de natură să afecteze ordonanțele precedente.

Astfel, instanța de fond corect a reținut că, concluziile conținute în ordonanțele de reluare a urmăririi penale și punerea sub învinuire din 06.01.12 și 23.01.12 nu au fost motivate în coraport cu prevederile pct.7 și 8 a Hotărîrii Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6)

art. 63 din Codul de procedură penală, nr. 26 din 23.11.2010, conform cărora ”*pentru ca organul de urmărire penală să poată relua urmărirea penală, legislatorul, la alin. (4) art. 287 Cod de procedură penală, a stipulat că această acțiune se admite numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente de natură să afecteze hotărîrea pronunțată. Acestea sînt unicele circumstanțe, în care intervine derogarea de la principiul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, consacrat de art. 4 din Protocolul nr. 7 CEDO și art. 22 Cod de procedură penală, care la alin. (2) prevede derogările admisibile. Numai o astfel de interpretare a dreptului de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă este în concordanță cu art.21 din Constituție, care stipulează obligația statului de a asigura toate garanțiile necesare apărării persoanei în cadrul procesului judiciar și alin.(1) art. 16 din Constituție privind îndatorirea primordială a statului de a respecta și ocroti persoana*”.

La fel, instanța de fond corect s-a referit și la hotărîrea CEDO din 04.08.2015 în cazul Stoianova și Nedelcu vs. România, în care s-a constatat: ”... *dacă redeschiderea urmăririi penale a fost ordonată pe motivul că ancheta inițială nu a fost completă, în acest caz, asemenea lipsuri din partea autorităților nu pot fi imputate reclamantilor și ar trebui în concluzie să-i plaseze pe aceștea într-o situație defavorabilă.*”

Totodată, în hotărîrea CEDO în cauza Ștefan vs. Romania din 06.04.2010 este clar specificat că: ”*procurorul are obligația de a reflecta pretinsele erori înainte de pronunțarea unei hotărîri definitive, iar statul este cel care trebuie să-și asume erorile comise de procuror și aceste erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate în procedură în cauză.*”

Luînd în considerație cele expuse și că faptele date cu certitudine au fost stabilite de instanța de fond, Colegiul conchide că instanța de apel neîntemeiat a concluzionat că procurorul r-nului Soroca Cebotari Serghei a emis legal în baza art.287 alin.(4) Cod de procedură penală ordonanțele din 06.01.2012 și 23.01.2012 privind abrogarea ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a lui Cernopolc Valeriu din 03.11.2011 și a lui Murgim Oleg și Nastas Mihail din 04.11.2011, din motivul că în cumul cu alte probe au apărut circumstanțe recent descoperite, care afectează hotărîrea primită de procurorul în procuratura Soroca Igor Pasat, cu reluarea urmăririi penale în privința inculpaților. Mai mult ca atît la emiterea ordonanțelor menționate procurorul nici n-a specificat în baza cărui aliniat al art.287 Cod de procedură penală și-a întemeiat hotărîrea.

Totodată, relevant este de menționat că la 14 mai 2015 Curtea Constituțională examinînd sesizarea Curții Supreme de Justiție privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală a declarat drept neconstituțională dispoziția articolului nominalizat.

Față de cele ce preced, Colegiul penal lărgit amintește că potrivit art. 7 alin. (6) hotărîrile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire

penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal, iar instanța de apel adoptând decizia la 15 iulie 2015 a ignorat prevederile acestei hotărâri.

La acest capitol Colegiul reține că, după cum a și menționat mai sus, conform art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală în cazurile în care ordonanțele de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire au fost adoptate legal, reluarea urmăririi penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente a afectat hotărârea respectivă. În cazul descoperirii unui viciu fundamental, urmărirea penală poate fi reluată nu mai târziu de un an de la intrarea în vigoare a ordonanței de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei sau scoatere a persoanei de sub urmărire.

Generalizând cele menționate supra Colegiul conchide că, în speță nefiind stabilite careva fapte noi sau recent descoperite, un viciu fundamental care în cadrul urmăririi precedente a afectat hotărârea respectivă sau alte probe noi, ordonanțele din 06.01.2012 și 23.01.2012 sunt contrare prevederilor art. 22 și 287 alin (4) Cod de procedură penală, prin urmare neîntemeiat a fost reluat procesul penal în privința lui Cernopolc Valeriu, Murgun Valeriu și Nastas Oleg ceea ce duce la poziția inițială a acestora și anume potrivit ordonanțelor din 03.11.2011 Cernopolc Valeriu și din 04.11.2011 Nastas Mihail și Murgun Oleg au fost scoși de sub urmărirea penală din motiv că termenul aflării acestora în calitate de bănuît, conform prevederilor art.63 alin.(2) Cod de procedură penală a expirat.

Colegiul mai menționează că, în speță, în privința inculpaților Cernopolc Valeriu, Murgim Oleg și Nastas Mihail n-a fost respectat nici principiul egalității armelor prevăzut de art.6 al Conveției, prin faptul că inculpatul Cernopolc Valeriu la 03.11.2011 și inculpații Murgim Oleg și Nastas Mihail la 04.11.2011 aveau statul de bănuît pe cauza dată, iar ofițerul de urmărire penală V. Scutari la 01.11.2011 a emis ordonanța privind dispunerea expertizei grafologice în comisie, însă n-a înștiințat inculpații despre ordonanța în cauză potrivit art.145 Cod de procedură penală care stipulează că: ”*Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, în cazul în care dispune efectuarea expertizei, citează părțile și expertul desemnat pentru a li se aduce la cunoștință obiectul expertizei și întrebările la care expertul trebuie să dea răspunsuri, pentru a li se explica dreptul de a face observații cu privire la aceste întrebări și de a cere modificarea sau completarea lor. Totodată, părților li se explică dreptul lor de a cere numirea a câte un expert recomandat de fiecare dintre ele pentru a participa la efectuarea expertizei, în acest caz, se întocmește un proces-verbal.*”

Mai mult, în corespundere cu art.146 alin. (1) Cod de procedură penală expertizele cu un grad sporit de complexitate se efectuează de o comisie din câțiva experți de aceeași specializare sau, după caz, de specializări diferite. La cererea părților, în componența comisiei de experți pot fi incluși experții invitați (recomandați) de ele. Astfel, inculpații nefiind informat cu numirea expertizei date n-au avut posibilitate să includă în comisia de experți, expertul invitat(recomandat) de ei cu dreptul de a face observații cu privire la întrebările numite și de a cere modificarea sau completarea lor.

E de menționat și faptul că, potrivit art. 251 alin. (1) Cod de procedură penală încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea aceluși act. Nulitatea prevăzută în alin.(2) nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

Având în vedere cele expuse și ținând cont de hotărârile Curții Constituționale cu privire la declararea neconstituționalității prevederilor art. 63 alin. (6) și art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală și de cele stipulate în art. 251 Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit conchide că, ordonanțele de reluare a urmăririi penale din 06.01.2012 și 23.01.2012, nu sunt întemeiate pe circumstanțele prevăzute în art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, sunt lovite de nulitatea absolută și nu produc careva consecințe juridice.

Reieșind din sensul legislației procesuale penale ordonanța de reluare a urmăririi penale și punere a persoanei sub învinuire nu este enumerată ca act de sesizare a instanței, or aceasta duce la terminarea urmăririi penale cu întocmirea rechizitoriului, care este prevăzut de lege ca act de sesizare a instanței, însă, la caz ordonanțele de reluare a urmăririi penale din 06.01.2012 și 23.01.2012 fiind lovite de nulitate absolută duc concomitent și la nulitatea rechizitoriului care are la bază ordonanțele menționate.

Prin urmare, reluarea urmăririi penale contrar cerințelor stipulate în art. 22 alin. (2) și art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, precum și celor din art. 4 al Protocolului nr. 7 la Convenție, urmează a fi considerată ca o încălcare a prevederilor legale referitoare la sesizarea instanței prevăzute în art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală. Nulitatea reluării urmăririi penale, în cazul dat, poate fi invocată la orice etapă a procesului penal de către părți și se ia în considerație de instanță, inclusiv din oficiu.

7.2 Referitor la achitarea inculpatului Cernopolc Valeriu de comiterea infracțiunii prevăzute de art.310 alin.(1) Cod penal cu indicii calificativi ”falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces sau de către reprezentantul acestuia” de către instanța de apel pe motiv că, în cazul în care făptuitorul din start falsifică un document, caracterul oficial al cărui îl va conferi primirea lui de către persoana juridică de drept public, în vederea soluționării problemei corespunzătoare, acesta fiind folosit în scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, inclusiv prin confirmarea temeiniciei cerințelor expuse în cererea de chemare în judecată, acțiunile lui nu se încadrează la componența infracțiunii prevăzută de art. 310 alin. (1) Cod penal, ci la cea de escrocherie, Colegiul o consideră una contradictorie.

La acest capitol, instanța de recurs menționează că *obiectul juridic* al infracțiunii prevăzute la art.310 alin. (1) Cod penal îl constituie relațiile referitoare la înfăptuirea justiției, buna activitate a instanțelor judecătorești care implică măsurile procesuale de prezentare, protejare, circulație și apreciere a probelor necesare pentru examinarea justă a cauzelor în procedură civilă și penală conform legii, iar *obiectul juridic* special al

infrațiunii de escrocherie este constituit din relațiile sociale cu caracter patrimonial, nașterea și dezvoltarea cărora trebuie să se bazeze pe buna – credință și încrederea între subiecții afacerilor, fie persoane fizice, fie juridice; buna – credință și încrederea subiecților raporturilor juridice patrimoniale se prezumă, iar în anumite cazuri este protejată prin legea penală.

Raportînd cele expuse supra la acțiunile inculpatului Cernopolc Valeriu manifestate prin prezentarea recipisei în procesul civil, Colegiul conchide că instanța de fond justificat l-a condamnat pe ultimul în baza art.310 alin.(1) Cod penal.

Totodată, Colegiul reține că instanța de apel, achitîndu-l pe Cernopolc Valeriu de comiterea infrațiunii prevăzute de art.310 alin. (1) Cod penal nu descrie fapta criminală, în care a fost învinuit prin rechizitoriu.

La fel, în partea descriptivă a deciziei instanței de apel a invocat că apelul ”*inculpatului Cernopolc Valeriu Ion în latura condamnării lui pe art.361 alin.2) lit. b) Cod penal, declarat împotriva sentinței judecătorei Soroca din 19.03.2013 se admite*”, pe cînd Cernopolc Valeriu și apărătorul său n-au depus cerere de apel în partea ce ține de art.361 alin.2) lit. b) Cod penal și n-a solicitat emiterea unei decizii în această parte.

Erorile menționate la acest capitol se încadrează în pct.6) al art.427 Cod de procedură penală - hotărîrea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrîrii, sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția.

7.3 Astfel, instanța de recurs menționează că starea de fapt și de drept stabilită în sentința concordă cu circumstanțele constatate și probele administrate de prima instanță, astfel hotărîrea primei instanțe corespunde totalmente cerințelor legii.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecînd recursurile și stabilind prezența temeiurilor prevăzute la art.427 Cod de procedură penală, urmează să caseze hotărîrea instanței de apel cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

Prin urmare, Colegiul conchide că erorile comise de instanța de apel urmează a fi corectate, avînd în vedere că apelurile declarate greșit au fost admise, prin casarea deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței primei instanțe în privința lui Cernopolc Valeriu, Murgun Oleg și Nastas Mihail.

8. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de avocatul Veaceslav Lupacescu în numele inculpatului Cernopolc Valeriu, de inculpații Murgun Oleg și Nastas Mihail, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 iulie 2015 și menține sentința Judecătorei Soroca din 19 martie 2013 potrivit căreia:

- a fost încetat procesul penal în privința lui Cernopolc Valeriu, Murgun Oleg și Nastas Mihail învinuiți în baza art. 27,190 alin. (5) și art.361 alin. (2) lit.b) Cod penal pe motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmării penale și tragerea la răspundere penală;

- Cernopolc Valeriu a fost declarat vinovat și condamnat în baza art. 310 alin.(1) Cod penal la amendă în mărime de 500 unități convenționale – 10 000.00 (zece mii) lei.

Cernopolc Valeriu, Murgun Oleg și Nastas Mihail urmează a fi eliberați imediat din penitenciar, în cazul în care nu execută pedepse sau măsuri preventive în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 15 martie 2016.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun